

La ruta del sucre valencià, d'Europa a Amèrica

DR.H.C. Vicent Mahiques Fornès

PROFESSOR D'ECONOMIA I ADMINISTRACIÓ I FINANCES

COORDINADOR PROJECTES D'INNOVACIÓ

IES TIRANT LO BLANC DE GANDIA

PROJECTE D'INNOVACIÓ RECONEGUT PER LA
ITI UNESCO COM A PATRIMONI CULTURAL
IMMATERIAL DE LA HUMANITAT, PER A LA SEUA
PRESERVACIÓ I DIVULGACIÓ EDUCATIVA A NIVELL
INTERNACIONAL, MADRID 30 DE MARÇ DEL 2022.

Amb el projecte **La Ruta del Sucre Valencià** es pretén recuperar i protegir un element important, pràcticament oblidat i a penes considerat per les nostres institucions, com a font històrica d'orgull, identitat i innovació de la nostra cultura, que es va desenvolupar des de València, i que és l'antecedent d'un gran procés científic, tècnic i comercial que ha aportat elements exclusius al món.

Estudiem el sucre valencià, com a producte de consum per a entendre millor el seu desenvolupament econòmic, així com els canvis produïts al món agrícola, en l'organització del treball, la història comercial amb les seues tècniques i protagonistes, la transferència de tecnologies en la producció sucrera, la medicina, la dietètica i la farmacopea, facilitant l'enteniment dels canvis en les pràctiques de l'alimentació, els gustos i les modes en la societat del moment.

Amb la presència de les empreses comercials estrangeres al regne de València es permet que el sucre produït, majoritàriament, a l'Horta de Gandia, guanye els mercats europeus i se n'assegure l'exportació regular als principals centres de consum del Mediterrani (Saragossa, Palma de Mallorca, Barcelona, Génova, Venècia, Florència, Milà, Avinyó...), i el Mar del Nord (Londres, Bruixes, Amberes, Colònia, Frankfurt, Nuremberg, Viena...).

Les fàbriques de sucre valencianes van prosperar durant el segle XV, mentre es van anar tancant les de la Mediterrània oriental com les d'Egipte, Malta i Xipre. El regne de València té el valor de formar un pont de continuïtat en la producció i la distribució del sucre de canya entre Orient i Occident.

En l'any 1420 s'estableix a València l'empresa comercial alemanya de Ravensburg que s'ocupa del trànsit de productes entre el nord d'Europa i la península Ibèrica. En 1460 passa a produir-se ella mateixa el sucre de gran qualitat a la seva **fàbrica i Refinador de sucre, al Real de Gandia**, passant a ser la primera empresa que va canviar les formes de fer negocis a països estrangers, donant un caràcter propi a les relacions mantingudes als llocs comercials, dins de la vida colonial.

La creixent demanda del sucre va ser una de les raons que van impulsar els viatges del descobriment de les Índies. Va ser decisiva la figura del valencià **Lluís de Santàngel**, escrivà reial i amic de Cristòfor Colom, que va finançar de la seua pròpia fortuna el 1492, gran part del viatge del descobriment, concedint un préstec als reis Catòlics de 17.000 florins (equivalents a 2.706.400€). Santàngel va ser un visionari que va preveure el benefici que aquest projecte podria reportar a la Corona, a més del que suposava el descobriment de noves rutes i noves terres inexplorades.

A finals del segle XV a València s'instal·la una de les primeres **imprentes de la península Ibèrica**, la de l'empresari **Jakob Vitzlan**, governant de la companyia de Ravensburg a la ciutat, taller on el mestre impressor **Lambert Palmart**, l'any 1474 va imprimir un dels primers incunables espanyols "**Les Trobes a lahors de la Verge Maria**", considerat com el primer llibre literari imprès a Espanya al valencià. Aquest auge a la indústria impressora així com el gran creixement sociocultural, desenvolupen un moment d'especial esplendor del Regne de València, així com el naixement del Segle d'Or valencià.

La ruta del sucre, projecte recolzat per institucions culturals importants, fica l'accent sobre una àrea d'innovació originada a la Comunitat Valenciana i, des d'aquesta àrea local, ha influït en el món global. La recuperació d'estos coneixements i fets entra plenament a les activitats relacionades a la UNESCO, amb la recuperació del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat o "**Patrimoni Viu**". El patrimoni viu és un recurs extremadament valuós perquè els països aconseguen l'objectiu de Desenvolupament Sostenible 4 (ODS 4),¹ que garantisca una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i fomenta oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom, ja que comprèn la valoració de la diversitat cultural i com la cultura pot contribuir al desenvolupament sostenible.

(1) L'objectiu de l'ODS 4 és proveir als xiquets, xiquetes i joves d'una educació de qualitat i de fàcil accés i altres oportunitats d'aprenentatge.

